

บทคัดย่อ

จากการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และนโยบายของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทำให้เกิดการพัฒนารองรับการท่องเที่ยวมากขึ้น พื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ถือได้ว่าเป็นพื้นที่ที่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแลเชิงนิเวศ ที่มีเอกลักษณ์ของเรือนไทยริมน้ำ ดึงดูดนักท่องเที่ยวจำนวนมากเข้ามาเยี่ยมชมวิถีชีวิตของชุมชน รวมทั้งให้ความสนใจการท่องเที่ยวรูปแบบโฮมสเตย์ ที่เป็นการนำนักท่องเที่ยวมาพักค้างคืนร่วมกับชุมชนเพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม แต่การปรับปรุงที่พักอาศัยเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวมีผลกระทบต่อรูปแบบดั้งเดิมของที่พักอาศัยซึ่งถือเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยว และทำให้คุณค่าความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมลดลง

การศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวรูปแบบโฮมสเตย์มีจุดประสงค์และวิธีการ คือ 1) สำรวจ ระบุ จำแนกมรดกทางวัฒนธรรม โดยใช้แบบสำรวจที่ดัดแปลงจากระบบการสำรวจคุณค่าทางสถาปัตยกรรมในสภาพแวดล้อม และระบบการบูรณาการแหล่งมรดกวัฒนธรรมเข้าสู่กระบวนการวางแผน เพื่อกำหนดศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 2) ศึกษานโยบายและแนวโน้มการท่องเที่ยวจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ผู้บริหารแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ เกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 3) ศึกษาความต้องการ ข้อจำกัดของชุมชนในการปรับปรุงที่พักอาศัยให้เป็นโฮมสเตย์ และความต้องการของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับรูปแบบที่พักอาศัย และกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยใช้แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ 4) เสนอแนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์ และสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับทรัพยากรการท่องเที่ยว ขอบเขตเนื้อหาของการศึกษาอยู่ที่การนำทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน มาใช้ส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ โดยมีพื้นที่ศึกษาอยู่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำนครชัยศรี อำเภอสาทร จังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย ชุมชนตลาดริมน้ำดอนหวาย ชุมชนบ้านท่าพูด และชุมชนริมน้ำตลาดใหม่

แหล่งมรดกทางวัฒนธรรมในพื้นที่ศึกษา ประกอบด้วย ศาสนสถาน ตลาดเก่า สถานที่ราชการ และที่อยู่อาศัย มีการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่จากในอดีตทำให้ไม่สามารถรักษาสภาพเดิมของอาคารเอาไว้ได้ ตัวอย่างเช่น อดีตที่ว่าการอำเภอตลาดใหม่สร้างในช่วงที่ชุมชนริมน้ำตลาดใหม่เป็นจุดที่มีการค้าขาย ปัจจุบันมีการปรับปรุงอาคารดังกล่าวเป็นที่พักอาศัย เป็นต้น

ผลจากการศึกษาพบว่า 1) การปรับปรุงที่พักอาศัยควรคำนึงถึงความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว เนื่องจากลักษณะของเรือนไทย เรือนท่งถิ่น และเรือนในสวนริมน้ำจะมีช่องเปิดมา

ทำให้เจ้าของที่พักอาศัย และนักท่องเที่ยวรู้สึกไม่ปลอดภัย 2) ชุมชนที่เหมาะสมกับการทำโฮมสเตย์ ควรเป็นกลุ่มเกษตรกรที่เป็นเจ้าของเรือนไทยริมน้ำ โดยพื้นที่ที่เหมาะสมมากที่สุด คือ ชุมชนบ้านที่พูด 3) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ควรส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยให้ความเข้าใจชาวบ้านเพิ่มเติมเกี่ยวกับการนำทรัพยากรในพื้นที่มาส่งเสริมการท่องเที่ยว แนวทางดังกล่าวนอกจากช่วยส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยว ยังเป็นแนวทางรักษาคุณค่าของเรือนไทยให้คงอยู่ร่วมกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบัน และอนาคต

สำนักหอสมุด

abstract

The growth of tourism industry and the government policy in promoting cultural tourism has resulted in the need for developments. The areas along Nakhorn Chai Sri River, Nakhorn Pathom province are places of high growth rate of cultural and ecological tourism. Traditional Thai houses in the areas have attracted a number of tourists to visit and some of which have been converted into home-stay where tourists can stay with the community for the purpose of cultural exchange. However, such conversion may have adverse effect on the character of the house, resulting in the loss of cultural value and tourism resource.

This research emphasizes on the search of appropriate guidance for development of home-stay in the communities along Nakhorn Chai Sri River. It has 4 objectives, which are 1) to survey and identify the sites with cultural heritage by applying the CHIP (Cultural Heritage in Planning) and SAVE (Survey of Architectural Value in the Environment) methods; 2) to review tourism policy and trends in the area from relevant documents and interview of the key informants; 3) to examine needs, preferences, and constraints of both tourists and communities in the development of home-stay through questionnaire survey and in-depth interview; and 4) to propose the guidelines for the development of home-stay. There are 3 communities in this study, which are Talad Don Wai, Baan Tha Phood, and Talad Mai communities. The study is based on the utilization of existing resources in the communities in the promotion of home-stay activities.

It is found from the application of CHIP and SAVE methods that the cultural sites in the 3 communities are temples, old markets, government institutions, and habitats. Some of the Heritage buildings have already lost their characters after having been converted into a new use.

On the aspect of home-stay development guidance which derives from the analysis of tourists and homeowners' preferences and constraints, there are three recommendations. First, the development of home-stay should be given priority on the tourists' safety due to a lot of openings of traditional house. Secondly, the appropriate

community for home-stay development is Baan Tha Phood because of willingness of homeowners who mostly are farmers and gardeners. Lastly, to sustain home-stay business, resource-based cultural activities should be generated and the collaboration of the community is then needed.

